



Kriseberedskap

Prinsipper for beredskapsarbeid

PRINSIPPENE FOR SIKKERHETS- OG BEREDSKAPSARBEID

ANSVARSPRINSIPPET:

enhet

hendelse

lokalt ansvar

Ansvarsprinsippet innebærer at den organisatoriske enheten som har ansvaret for et fagområde i en normalsituasjon, også har ansvaret for å håndtere ekstraordinære hendelser på området.

Likhetsprinsippet innebærer at den organisasjonen man opererer med under kriser, bør ligne mest mulig på den organisasjonen man har til daglig. Begrunnelsen er at så vel individer som organisasjoner fungerer best, ikke minst under press, når de løser sine arbeidsoppgaver i henhold til kjente prosedyrer og regelverk.

LIKHETSPRINSIPPET:

dagligdags

kjent

trygt

NÆRHETSPRINSIPPET:

laveste nivå

raskt

målrettet

Nærhetsprinsippet tilsier at kriser skal håndteres på et lavest mulig organisatorisk nivå. Her legger man til grunn at de som står nærmest til å hjelpe, normalt vil yte den raskeste og mest målrettede assistansen.

Samvirkeprinsippet stiller krav til at ulike organisatoriske enheter har et selvstendig ansvar for å sikre best mulig samvirke med andre relevante aktører, organisatoriske enheter og virksomheter i arbeidet med forebygging, beredskap og krisehåndtering.

SAMVIRKEPRINSIPPET:

sammen er vi sterke

hjelp

støtte

Modell: One Voice

Eksempler på risiko og sårbarhetsfaktorer

Naturhendelser	Menneskelig svikt og systemsvikt	Tilsiktede uønskede hendelser
Ekstremvær	Svikt i kritisk infrastruktur	Terrorisme
Naturulykker	Branner	Organisert kriminalitet
Sykdom og helse	Eksplosjoner	Sikkerhetstruende aktiviteter
	Transportulykker	
	Utslipp av giftige og/eller miljøskadelige stoffer	

Krisehåndtering - nivåer

- **Strategisk (Gull)**

Ivaretar virksomhetens langsiktige interesser og begrenser de negative konsekvensene hendelsen medfører

- **Taktisk (Sølv)**

Sørger for varsling og mobilisering. Planlegger, iverksetter, koordinerer og holder oversikt over de tiltakene som er nødvendig. Kommuniserer med strategisk og operativt nivå

- **Operativt (Bronse)**

Begrenser skade, berger liv og verdier og fjerner årsaken til krisen. Her jobber nødetatene og virksomhetens eget beredsskapspersonell

Effektiv håndtering av en hendelse

- Umiddelbar respons fra innsatspersonell
- Kommandosystemer og ledelse tidlig på plass
- Tverretatlig respons iverksatt
- De ulike aktørene jobber sammen i gjensidig forståelse av hverandres roller og oppgaver
- Effektiv kommunikasjon mellom de ulike leddene i intervensjonskjeden

Forberedelse og trening

- Katastrofeberedskap er kritisk for utfall for enkeltpersoner og organisasjoner
- Beredskap inkluderer:
 - Risikokommunikasjon
 - Varslingssystemer og
 - Risikospesifikk opplæring i katastrofeadferd
- Katastrofeadferd kan være avgjørende, ikke bare for overlevelse, men for utfallet av folks mentale helse og livskvalitet etter en kritisk hendelse

Reaksjoner

- Mest hensiktsmessige reaksjoner hos de som har kompetanse; utdanning, trening, øvelse og erfaring i å håndtere faresituasjoner
- Overføringsverdi fra en type beredskap til en annen så lenge kompetansen gjelder fare for liv
- Nyttig å ha tenkt gjennom «hva gjør jeg for meg selv og mine hvis noe skjer»

Beredskap og psykososial oppfølging

- Psykososial oppfølging gis en tydelig definert rolle og prioritering, både ved enkelthendelser av begrenset omfang og i en beredskaps-/katastrofesituasjon.
- Kommunen utarbeider en egen plan for psykososial oppfølging og ser denne i sammenheng med overordnet beredskapsplan for helse- og omsorgstjenesten.
- Det sikres tidlig proaktiv hjelp i den psykososiale oppfølgingen for å forebygge og redusere krise-/katastroferelaterte psykiske vansker/lidelser.

Plan for psykososial oppfølging

- Kommunen må sørge for et helhetlig og tilrettelagt tilbud av psykososiale tiltak, som en del av nødvendige og forsvarlige tjenester.
- Denne plikten ble presisert i Statsbudsjettet for 2018; «Stortinget sluttet seg i forbindelse med behandlingen av Prop. 71 L (2016–2017) til regjeringens forslag om å tydeliggjøre kommunenes plikt til psykososial beredskap».

Samarbeid i kriseoppfølging

- Det er viktig å ha rutiner som sørger for at rammede settes i kontakt med kriseteamet eller ordinære tjenester etter kriser.
- Det er hendelsens kvalitet og ikke rammedes umiddelbare reaksjoner som aktiverer kontakten, siden det er vanskelig å vurdere fremtidige hjelpebehov rett etter hendelsen.
- Nødetatene må kjenne til kommunens organisering og kriseteamets beredskapsnivå.
- Det er derfor en fordel at kommuner som tilhører samme legevakt har samordnet sine planer, spesielt når det gjelder aktivering av kriseteamet.

Responstid

- Ved behov for rask respons fra kriseteam kan legevakten formidle kontakt.
- Hvis saken ikke haster, kan innsatspersonell få samtykke fra rammede til å formidle kontakt neste virkedag.
- Forskjell i rutiner og responstid fra kommune til kommune



Kriseteamets rolle ved ulykker og katastrofer

- Kriseteamets plan for psykososial oppfølging er en del av kommunens helseberedskapsplan
- Store hendelser er utfordrende og krever utstrakt samarbeid, derfor er det en fordel at beredskapsplanene samordnes regionalt.
- Plan for psykososial oppfølging ved kriser og katastrofer bør beskrive hvordan også andre psykososiale støtteressurser kan aktiveres ved større hendelse

MOBILISERING AV KRISETEAM VED ULYKKER/KATASTROFER

